

Nazwa projektu

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Przemysław Krzyżanowski – Podsekretarz Stanu

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Anna Wesołowska, Dyrektor Departamentu Kształcenia Ogólnego i Wychowania, tel. 22 34 74 141

Data sporządzenia

31.01.2014 r.

Źródło: Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z 15.06.2010 r. w sprawie Grzelak przeciwko Polsce (skarga 7710/02)

Nr w wykazie prac Ministerstwa Edukacji Narodowej

Sygnatura w RAP 124/M2/2012

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Nowelizacja obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z 1993 r. Nr 83, poz. 390 oraz z 1999 r. Nr 67, poz. 753) wynika z konieczności wykonania przez Rzeczpospolitą Polską wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z dnia 15 czerwca 2010 r. w sprawie *Grzelak przeciwko Polsce* (skarga 7710/02).

Nowelizacja rozporządzenia dotyczy wyłącznie kwestii wynikającej z treści wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka we wspomnianej sprawie.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Główną zmianę merytoryczną, związaną z koniecznością wykonania ww. wyroku, stanowi skreślenie w § 2 w ust. 2 zdania drugiego, uzależniającego możliwość utworzenia grupy międzyszkolnej lub pozaszkolnego punktu katechetycznego od zgłoszenia co najmniej trzech uczniów. Wprowadzenie tej zmiany pozwoli zapewnić naukę etyki każdemu uczniowi zainteresowanemu udziałem w zajęciach z tego przedmiotu, eliminując jednocześnie wskazane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka przypadki odmowy zorganizowania zajęć z etyki przez szkołę lub organ prowadzący ze względu na brak wymaganej liczby uczniów. Pozwoli również zapewnić udział w zajęciach z religii tym uczniom, którzy z racji przynależności do niewielkich liczebnie kościołów lub związków wyznaniowych o uregulowanej w Rzeczypospolitej Polskiej sytuacji prawnej nie mogą obecnie korzystać z przysługujących im praw wynikających z art. 53 ust. 4 Konstytucji RP. Ze wspomnianą zmianą łączy się zmiana wprowadzona w § 1 ust. 2, polegająca na doprecyzowaniu formy wyrażania życzenia (w miejsce oświadczenia wyrażanego w najprostszej formie wprowadza się oświadczenie w formie pisemnej, z zachowaniem dotychczasowej możliwości jego zmiany), co ma umożliwić wdrożenie w praktyce głównej zmiany wynikającej z realizacji ww. wyroku.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Konieczność realizacji wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (skarga 7710/02) dotyczy tylko Rzeczypospolitej Polskiej

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uczniowie	630-1260	Prognoza MEN na podstawie danych z bazy Systemu Informacji Oświatowej	Umożliwienie udziału w zajęciach z etyki lub religii
Organy prowadzący szkoły	630	Prognoza przypadków MEN na podstawie danych z bazy Systemu Informacji Oświatowej	Zapewnienie warunków do zorganizowania zajęć z etyki lub religii
Nauczyciele	70	Prognoza MEN na podstawie danych z bazy Systemu Informacji Oświatowej	Prowadzenie nauczania etyki lub religii (określonego wyznania)

Organy nadzoru pedagogicznego	16	Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej	Sprawowanie nadzoru nad organizowaniem zajęć z etyki i religii

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Wstępne konsultacje z kościołami i związkami wyznaniowymi prowadzącymi nauczanie religii na podstawie przepisów prawa oświatowego w sprawie założeń kierunkowych nowelizacji rozporządzenia. Czas trwania konsultacji: październik-listopad 2013 r. Wynik: uzyskanie aprobaty dla planowanych zmian od władz zwierzchnich 27 kościołów i związków wyznaniowych.

Zakres planowanych konsultacji: KPRM, RCL, resorty, RPO, RPD – zgodnie z Regulaminem pracy Rady Ministrów. Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

- 1) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. Ks. Jerzego Popiełuszki”,
- 2) Forum Związków Zawodowych,
- 3) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
- 4) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 5) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 6) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- 7) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”,
- 8) Krajowej Sekcji Oświaty NSZZ „Solidarność 80”,
- 9) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”,
- 10) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”,
- 11) Zarządowi Krajowego Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
- 12) Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
- 13) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”,
- 14) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych,
- 15) Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”,
- 16) Unii Metropolii Polskich,
- 17) Unii Miasteczek Polskich,
- 18) Związkowi Miast Polskich,
- 19) Związkowi Województw Polskich,
- 20) Związkowi Powiatów Polskich,
- 21) Związkowi Gmin Wiejskich RP,
- 22) Sekretariatowi Konferencji Episkopatu Polski,
- 23) Polskiej Radzie Ekumenicznej,
- 24) Aliansowi Ewangelicznemu w Polsce,
- 25) Radzie Szkół Katolickich,
- 26) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu,
- 27) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej,
- 28) Rzecznikowi Praw Obywatelskich,
- 29) Rzecznikowi Praw Dziecka,
- 30) Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców,
- 31) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty,
- 32) Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich,
- 33) Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół Średnich,
- 34) Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół,
- 35) Polskiej Izbie Książki,
- 36) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej,
- 37) Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych,
- 38) Pracodawcom RP,
- 39) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- 40) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
- 41) Business Centre Club – Związkowi Pracodawców.

Projekt zostanie także przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Ponadto, z uwagi na wynikający z przepisu § 12 ust. 2 ustawy o systemie oświaty obowiązek wydania niniejszego rozporządzenia w porozumieniu z władzami Kościoła Katolickiego i Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz

innych kościołów i związków wyznaniowych, projekt rozporządzenia jest konsultowany także z kościołami i związkami wyznaniowymi, które organizują nauczanie religii w publicznych przedszkolach i szkołach:

- 1) Kościołem Katolickim,
- 2) Polskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym,
- 3) Kościołem Ewangelicko-Augsburskim w RP,
- 4) Kościołem Ewangelicko-Reformowanym w RP,
- 5) Kościołem Ewangelicko-Methodystycznym w RP,
- 6) Starokatolickim Kościołem Mariawitów w RP,
- 7) Kościołem Polskokatolickim w RP,
- 8) Kościołem Adwentystów Dnia Siódmego w RP,
- 9) Kościołem Chrześcijan Baptystów w RP,
- 10) Kościołem Zielonoświątkowym w RP,
- 11) Kościołem Nowoapostolskim w RP,
- 12) Kościołem Bożym w Chrystusie,
- 13) Kościołem Bożym w Polsce,
- 14) Chrześcijańskim Kościołem Reformacyjnym,
- 15) Kościołem Chrześcijan Wiary Ewangelicznej,
- 16) Kościołem Wolnych Chrześcijan w RP,
- 17) Kościołem Ewangelicznych Chrześcijan,
- 18) Wspólnotą Kościołów Chrystusowych,
- 19) Chrześcijańska Wspólnotą Zielonoświątkową w Legnicy,
- 20) Chrześcijańską Wspólnotą Ewangeliczną w Bielsku-Białej,
- 21) Ewangeliczną Wspólnotą Zielonoświątkową w Woli Piotrowej,
- 22) Chrześcijańskim Centrum „Pan Jest Sztandarem”, Kościołem w Tarnowie,
- 23) Zborem Ewangelicznym AGAPE w Poznaniu,
- 24) Ewangelicznym Związkiem Braterskim,
- 25) Kościołem Chrześcijańskim „Jezus Żyje” w Kutnie,
- 26) Związkiem Wyznaniowych Gmin Żydowskich w RP,
- 27) Muzułmańskim Związkiem Religijnym w RP,
- 28) Ligą Muzułmańską w RP.

Czas trwania planowanych konsultacji: styczeń-luty 2014 r.

Podsumowanie wyników konsultacji: luty-marzec 2014 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania

Dochody JST – część oświatowa subwencji ogólnej

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>W wyniku projektowanych rozwiązań może zaistnieć konieczność zatrudnienia dodatkowych nauczycieli etyki lub religii. Zakłada się, że sytuacja gdy na terenie jednostki samorządu terytorialnego oświadczenie w sprawie udziału w zajęciach zgłaszają mniej niż trzy osoby, może dotyczyć maksymalnie 630 takich przypadków w skali kraju¹. Szacuje się, że wymagać to będzie zapewnienia około 70 etatów dla nauczycieli religii lub etyki. W przypadku roku 2014, gdy planowane zmiany będą dotyczyły 1/3 roku, średniorocznie zatrudnienie wyniesie 23 etaty nauczycieli. Jednakże nie przewiduje się skutków finansowych spowodowanych projektowanym rozwiązaniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetu państwa w zakresie części oświatowej subwencji ogólnej. Z danych SIO wynika, że odsetek nauczycieli religii i etyki w stosunku do etatów wszystkich nauczycieli systematycznie maleje (co roku odnotowuje się spadek o kilkaset etatów). W latach 2006 – 2013 spadek liczby etatów nauczycieli religii i etyki wyniósł 14%. Przewiduje się, że w 2014 r., nawet po uwzględnieniu wzrostu liczby etatów nauczycieli religii lub etyki od dnia 1 września 2014 r. (związanego z objęciem około połowy rocznika dzieci 6-letnich obowiązkiem szkolnym), średnioroczny spadek liczby etatów nauczycieli religii i etyki zbilansuje szacowany maksymalny wzrost zatrudnienia związany z projektowanymi zmianami.</p> <p>Należy zaznaczyć, że liczba grup 1 lub 2-osobowych chętnych do uczestnictwa w zajęciach z etyki lub religii jest bardzo trudna do oszacowania. Trudno jest przewidzieć ilu uczniów zgłosi zainteresowanie organizacją zajęć z etyki lub religii, spośród tych którzy do tej pory nie mieli możliwości korzystania z tego rodzaju zajęć. Ponadto, szkoły mają możliwość tworzenia grup międzyszkolnych lub pozaszkolnych punktów katechetycznych, co ogranicza liczbę możliwych do powstania grup nauczania religii lub etyki. Obecnie wiele szkół prowadzi zajęcia z etyki i w takich szkołach nie będą pojawiać się dodatkowe grupy zajęć z etyki. W związku z powyższym w latach kolejnych począwszy od 2015 r. planuje się monitorowanie sytuacji związanych z powstawaniem dodatkowych grup zajęć religii lub etyki. W przypadku zaobserwowania zwiększenia zatrudnienia nauczycieli religii lub etyki, fakt ten zostanie uwzględniony przy szacowaniu skutków finansowych do części oświatowej subwencji ogólnej.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

¹ Zakłada się, że w związku z projektowanym rozwiązaniem może podwoić się liczba gmin korzystających z zajęć etyki lub zajęć religii więcej niż jednego wyznania. Ze względu na fakt, że gminy mogą organizować zajęcia międzyszkolne lub pozaszkolny punkt katechetyczny zakłada się zatrudnienie, w tych gminach, jednego nauczyciela na dwie godziny tygodniowo. W przypadku szkół prowadzonych przez powiaty i województwa samorządowe zakłada się, że w każdym powiecie lub województwie może pojawić się jeden chętny uczeń i na każdego takiego ucznia będzie zatrudniony nauczyciel na dwie godziny tygodniowo.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
--	--

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
--	---

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	nie dotyczy
--	-------------

Komentarz:
Brak komentarza

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Brak wpływu projektowanej regulacji na wymienione obszary.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planowane wejście w życie przepisów rozporządzenia z dniem 1 września 2014 r. Problem będący przedmiotem planowanej regulacji zostanie rozwiązany począwszy od roku szkolnego 2014/2015.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Monitorowanie prawidłowości stosowania przepisów prawa oświatowego w ramach sprawowania nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty w roku szkolnym 2014/2015 (miernik: liczba uczniów objętych zajęciami z etyki i religii do liczby złożonych oświadczeń w sprawie udziału ucznia w wymienionych zajęciach).

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak załączników.

 MINISTER
 EDUKACJI NARODOWEJ
 05 LUT. 2014
 Joanna Kluzik-Rostkowska